

Not: Ruhsat yenilenmesinde işyeri ruhsat harcı alınıp alınamayacağı hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-045.02-13924301
Konu : Görüş (Ruhsat yenilenmesinde işyeri
ruhsat harcı alınıp alınamayacağı hk.)

05/11/2025

... BAKANLIĞINA
(... Genel Müdürlüğü)

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ve eki ... Organize Sanayi Bölgesinin ... tarihli ve ... sayılı yazısı ile; Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin 42 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında işyeri açma ve çalışma ruhsatının ilgili mevzuat kapsamında organize sanayi bölgeleri tarafından verilip denetlendiği belirtilmiş olup işyeri açma ve çalışma ruhsatını almış iş yerinin ünvan, nevi, tür değişikliği, birleşme/bölünme yoluyla devir ve benzeri gerekçelerle ruhsatın yenilenmesini gerektiren hallerin gerçekleşmesi durumunda işyeri açma ve çalışma ruhsat harcının yeniden alınıp alınmayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 39 uncu maddesi “(1) Her tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret unvanıyla yapmak ve işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu unvan altında imzalamak zorundadır.

...” hükmünü,

40 ıncı maddesi “(1) Her tacir, ticari işletmenin açıldığı günden itibaren onbeş gün içinde, ticari işletmesini ve seçtiği ticaret unvanını, işletme merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve ilan ettirir.

...” hükmünü,

43 üncü maddesi “(1) Anonim, limited ve kooperatif şirketler, işletme konusu gösterilmek ve 46 ncı madde hükmü saklı kalmak şartıyla, ticaret unvanlarını serbestçe seçebilirler.

...” hükmünü,

46 ncı maddesi “(1) Tacirin kimliği, işletmesinin genişliği, önemi ve finansal durumu hakkında, üçüncü kişilerde yanlış bir görüşün oluşmasına sebep olacak nitelikte bulunmamak, gerçeğe ve kamu düzenine aykırı olmamak şartıyla; her ticaret unvanına, işletmenin özelliklerini belirten veya unvanda yer alan kişilerin kimliklerini gösteren ya da hayalî adlardan ibaret olan ekler yapılabilir.

...” hükmünü,

49 uncu maddesi “(1) Ticaret unvanı işletmeden ayrı olarak başkasına devredilemez.

(2) Bir işletmenin devri, aksi açıkça kabul edilmiş olmadıkça, unvanın da devri sonucunu doğurur. Devir hâlinde devralan, unvanı aynen kullanma hakkına sahiptir.” hükmünü,

50 nci maddesi “(1) Usulen tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanma hakkı sadece sahibine aittir.” hükmünü,

53 üncü maddesi “(1) İşletme sahibi ile ilgili olmaksızın doğrudan doğruya işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek için kullanılan adların da sahipleri tarafından

tescil ettirilmesi gerekir. Tescil edilen işletme adları hakkında da 38, 45, 47, 50, 51 ve 52 nci maddeler uygulanır.” hükmünü,

124 üncü maddesinin birinci fıkrası “Ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerden ibarettir.” ve ikinci fıkrası “Bu Kanunda, kollektif ile komandit şirket şahıs; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sermaye şirketi sayılır.” hükmünü,

125 inci maddesinin birinci fıkrası “Ticaret şirketleri tüzel kişiliği haizdir.” ve ikinci fıkrası “Ticaret şirketleri, Türk Medenî Kanununun 48 inci maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar saklıdır.” hükmünü,

134 üncü maddesi “Ticaret şirketlerinin birleşmelerine, bölünmelerine ve tür değiştirmelerine 134 ilâ 194 üncü maddeler uygulanır.” hükmünü,

136 ncı maddesi “(1) Şirketler;

a) Bir şirketin diğerini devralması, teknik terimle “devralma şeklinde birleşme” veya

b) Yeni bir şirket içinde bir araya gelmeleri, teknik terimle “yeni kuruluş şeklinde birleşme”,

yoluyla birleşebilirler.

(2) 136 ilâ 158 inci maddelerin uygulamasında, kabul eden şirket “devralan”, katılan şirket “devrolunan” diye adlandırılır.

(3) Birleşme, devrolunan şirketin malvarlığı karşılığında, bir değişim oranına göre devralan şirketin paylarının, devrolunan şirketin ortaklarınca kendiliğinden iktisap edilmesiyle gerçekleşir. Birleşme sözleşmesi 141 inci maddenin ikinci fıkrası anlamında ayrılma akçesini de öngörebilir.

(4) Birleşmeyle, devralan şirket devrolunan şirketin malvarlığını bir bütün hâlinde devralır. Birleşmeyle devrolunan şirket sona erer ve ticaret sicilinden silinir.” hükmünü,

158 inci maddesi “(1) Devrolunan şirketin borçlarından birleşmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları birleşmeden sonra da devam eder. Şu şartla ki, bu borçlar birleşme kararının ilanından önce doğmuş olmalı veya borçları doğuran sebepler bu tarihten önce oluşmuş bulunmalıdır.

(2) Devrolunan şirketin borçlarından doğan, ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar. Alacak ilan tarihinden sonra muaccel olursa, zamanaşımı süresi muacceliyet tarihinden başlar. Bu sınırlama, devralan şirketin borçları dolayısıyla şahsen sorumlu olan ortakların sorumluluklarına uygulanmaz.

...” hükmünü,

159 uncu maddesi “(1) Bir şirket tam veya kısmi bölünebilir.

a) Tam bölünmede, şirketin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir.

b) Kısmi bölünmede, bir şirketin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya bölünen şirket, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur.” hükmünü,

160 ıncı maddesi “Sermaye şirketleri ve kooperatifler sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebilirler.” hükmünü,

180 inci maddesi “Bir şirket hukuki şeklini değiştirebilir. Yeni türe dönüştürülen şirket eskisinin devamıdır.” hükmünü,

183 üncü maddesi “(1) Tür değiştirmede ortakların şirket payları ve hakları korunur. Oydan yoksun paylar için sahiplerine eşit değerde paylar veya oy hakkını haiz paylar verilir.

...” hükmünü,

184 üncü maddesi “(1) Tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanır; ancak, sermaye şirketlerinde ortakların asgari sayısına, aynı sermaye konulmasına ve kurucuların şirket sözleşmesini imzalamalarına ilişkin hükümler uygulanmaz.

...” hükmünü,

194 üncü maddesinin birinci fıkrası “Bir ticari işletme, bir ticaret şirketiyle, onun tarafından devralınmak suretiyle birleşebilir. Bu hâlde devralan ticaret şirketinin türüne göre 138 ilâ 140, 142 ilâ 158 ve ortak hükümlere ilişkin 191 ilâ 193 üncü madde hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.” ve ikinci fıkrası “Bir ticari işletmenin bir ticaret şirketine dönüşmesi hâlinde 182 ilâ 193 üncü maddeler kıyas yoluyla uygulanabilir.” hükmünü,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 81 inci maddesi “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması “İşyeri Açma İzni Harcına” tabidir.” hükmünü,

84 üncü maddesi “... 3. İşyeri açma izni harcı: (beher metrekare için işin mahiyetine göre)

Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz. ...” hükmünü,

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 10 uncu maddesi “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yeri açmak İşyeri Açma İzni Harcına tabidir.

Bu harcın uygulamasında işyeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, fabrika, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence, dinlenme ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetle başka bir iş ve girişimin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerlerdir.” hükmünü,

11 inci maddesi “İşyeri Açma İzni Harcı, Belediye Gelirleri Kanununun 96 ncı maddesi gereğince Bakanlar Kurulunca gösterilen esaslar içinde, aynı Kanunun 84 üncü maddesinde belirtilen tarifiede göre hesaplanır.

Harcın hesaplanmasında, gösterilen faaliyet alanında faydalanılma şartıyla işyerinin üzerinde kurulduğu arsanın tamamı göz önünde tutulur. Şu kadar ki bu şekilde hesaplanan işyerinin kapalı ve açık alanlarının toplam 5 000 m² ye kadar olan kısmı harca tabidir. Bu miktarı aşan kısımlardan İşyeri Açma İzni Harcı alınmaz.” hükmünü,

12 nci maddesi “Bir işyerindeki faaliyet türünün veya müstecirin değişmesi Belediye Gelirleri Kanununun uygulanması bakımından yeniden işyeri açma sayılır.” hükmünü,

13 üncü maddesi “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde yeni bir işyeri açacak olan veya mevcut işyerindeki faaliyet türünü değiştirmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerini faaliyete geçirmeden önce belediyeye, işyerine ait bilgileri içeren bir beyanname vermeye ve hesaplanacak hac miktarını ödemeye mecburdurlar.

...” hükmünü,

Ticaret Sicil Yönetmeliğinin 42 nci maddesi “(1) Her tacir, bir ticaret unvanı seçmeye ve kullanmaya, işletmesini ve unvanını tescil ettirmeye mecburdur.

...” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) fıkrası “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,” ve (t) bendi “İş yeri: Ticari,

sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü,

8 inci maddesi “Ruhsatta belirtilen faaliyet konusu, faaliyet alanı ve adresin değişmemesi kaydıyla iş yerinin devredilmesi halinde, devralan kişinin başvurusu üzerine dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni işletmeci adına tekrar ruhsat düzenlenir. Ancak devredilmek istenen iş yerinin fiziki durumu ve ruhsat dosyasındaki bilgi ve belgelerin işletmecinin kusuru sebebiyle faaliyet konusuyla ilgili bu Yönetmelik kapsamında karşılanması gereken mevzuat hükümlerine aykırı olması halinde, söz konusu aykırılıklar ve noksanlıklar giderilmeden yeni işletmeci adına ruhsat düzenlenemez.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile gayrisihhî müesseseler hariç olmak üzere, sıhhi işyerleri için adresin değişmemesi kaydıyla faaliyet konusunun değiştiği durumlarda ruhsat başvurusunda bulunulması halinde, dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınarak yeni faaliyet konusu ile ilgili şartlar karşılanmak kaydıyla başvuru sahibi adına tekrar ruhsat düzenlenir.

İşyerine yeni ortak alınması veya ortaklardan birinin ayrılması durumunda yeni ruhsat düzenlenmez.

İşyerinin başka bir adrese nakledilmesi halinde yeniden ruhsatlandırılması esastır.

Mahalle, cadde, sokak ve benzeri yerlerin isim veya numaralarının değişmesi nedeniyle aynı işyeri için yeni ruhsat düzenlenmez. Ruhsatta yer alan bilgiler güncellenir.

İşyeri sahibinin ölümü halinde, yeni ruhsat düzenlenmeksizin kanunî mirasçıları adına eski ruhsatın intibakı yapılır.

Ruhsatın yenilenmesi veya intibakı gereken hallerde yetkili idareye en geç üç ay içinde müracaat edilmesi zorunludur. Bu süre mirasçılar için altı ay olarak uygulanır. Süresi içinde müracaat yapılmadığının yetkili idarelerce tespiti durumunda tespit tarihinden itibaren onbeş günlük süre verilir. Bu süre sonunda ruhsat yenilenmediği veya intibak yaptırılmadığı hallerde ruhsat iptal edilir.” hükmünü,

28 inci maddesi “Gayrisihhî müesseselerde işletmenin faaliyet alanının değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur.” hükmünü amirdir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde;

1- 2464 sayılı Kanun uyarınca belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması ya da faaliyet türünün veya müstecirin değişmesinin işyeri açma izni harcına tabi olduğundan ilgili mevzuatına uygun olarak açılan, faaliyet türü veya müsteciri değişen tüm iş yerlerinden harç alınması gerektiği,

2- Her tacirin, ticari işletmenin açıldığı günden itibaren onbeş gün içinde, ticari işletmesini ve seçtiği ticaret unvanını, işletme merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve ilan ettirmesi gerektiği, anonim, limited ve kooperatif şirketlerinin, işletme konusu gösterilmek ve 6102 sayılı Kanunun 46 ncı madde hükmü saklı kalmak şartıyla, ticaret unvanlarını serbestçe seçebileceği, ticaret unvanının işletmeden ayrı olarak başkasına devredilemeyeceği ve bir işletmenin devrinin, aksi açıkça kabul edilmiş olmadıkça, unvanın da devri sonucunu doğuracağı, bu bakımdan yeniden ruhsatlandırmayı gerektiren faaliyet

konusunun, faaliyet alanının, adresin ve/veya işletmecinin değişmesi veya tesisin bir üst sınıfa geçmesi gibi durumlar bulunmaksızın yalnızca işletme adının veya ticaret unvanının değişmesi nedeniyle ruhsatta yer alan bilgilerin güncellenmesi amacıyla ruhsat yenilemesi yapılacağı, ruhsat yenileme işlemlerinde ise mevcut ruhsatın ve ruhsat dosyasının esas alınarak işlemlerin sonuçlandırılması gerektiği ve sadece ruhsat yenilemesi yapıldığında yeni iş yeri açılmaması veya mevcut iş yerinde faaliyet türü ya da müstecirin değişmemesi nedeniyle işyeri açma izni harcının tekrar tahsil edilmemesi gerektiği,

3- 6102 sayılı Kanun hükümleri kapsamında, bir ticaret şirketinin tasfiye edilmeksizin ekonomik varlığını ve devamlılığını koruyarak diğer bir türe dönüşmesine ticaret şirketlerinde tür değiştirme denildiği, yeni türe dönüşen şirketin önceki tür şirket tüzel kişiliğinin devamı olduğu, başka bir deyişle şirketin, bazı işlemler sonucu, tüzel kişiliğini kaybetmeden sadece şekil değiştirerek yeni türe dönüştüğü, bu çeşit tür değiştirmede tek tüzel kişi bulunduğu, tüzel kişi tek olduğu için de malvarlığının devri söz konusu olmadığı ve eski türün malvarlığı tür değişikliği ile kendiliğinden yeni tür malvarlığı haline geldiği; işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmiş bulunan bir tüzel kişiliğin 6102 sayılı Kanunun 180 inci maddesi ve ilgili maddeleri uyarınca tür değiştirerek başka tür bir tüzel kişiliğe dönüşmesinde tüzel kişilik sona ermediği, bağımsız bir tüzel kişilik ortaya çıkmadığı ve yeni türe dönüşen tüzel kişiliğin önceki tüzel kişiliğin devamı olması nedeniyle tür değiştiren işletmeci için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik uyarınca yeni, yeniden veya tekrar ruhsat düzenlenmeden mevcut ruhsatta güncelleme yapılarak ruhsatın yenilenmesi gerektiği, bu gibi yerlerde yeni iş yeri açılmaması veya mevcut iş yerinde faaliyet türü ya da müstecirin değişmemesi nedeniyle işyeri açma izni harcının tekrar tahsil edilmemesi gerektiği,

4- 6102 sayılı Kanun hükümleri kapsamında, şirketler arasındaki birleşmenin ve bölünmenin belirli bir malvarlığı transferi karşılığında birleşen veya bölünen şirketin ortaklarının, devralan şirketin paylarını ve haklarını iktisap etmesi olduğu, birleşmede ve tam bölünmede birleşen veya bölünen şirketin tüzel kişiliğinin sona erdiği, kısmi bölünmede ise bir şirketin malvarlığının bir veya birden fazla bölümünün diğer şirketlere devrolunduğu, her üç durumda da malvarlığının yeni bir tüzel kişilikte devamının sağlandığı, bununla birlikte tür değişikliği yapan şirketlerde olduğu gibi birleşme veya bölünme işlemindeki devralan şirketlerin birleşen veya bölünen şirketlerin devamı olmadığı, ayrıca birleşmeyi ve bölünmeyi düzenleyen TTK'nin 134 ila 194 üncü maddelerde 180 inci maddeye bir kıyas da öngörülmediği, bu bakımdan birleşme veya bölünme işlemi sonucu bir şirketten başka bir şirkete devir olunan iş yerinin işletmecisi değiştiği için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca tekrar ruhsat düzenlenmesi gerektiği, dolayısıyla bu gibi iş yerleri için 2464 sayılı Kanun uyarınca faaliyet alanının tamamı göz önünde bulundurularak iş yerinin kapalı ve açık alanlarının toplam 5.000 m² ye kadar olan kısmı için işyeri açma izni harcı alınması gerektiği

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Bakan a.
Genel Müdür